

2019. január 27.

Nyíregyháza

Istentisztelet

„⁴¹Még az idegent is, aki nem a te népedből, Izráelből való, de eljön messze földről a te nevedért, ⁴²mert hallani fognak nagy nevedről, erős kezedről és kinyújtott karodról, ha eljön és imádkozik ebben a házban, ⁴³te hallgasd meg lakóhelyedről, a mennyből, és tedd meg mindazt, amit az idegen kér tőled, hogy a föld minden népe megismerje nevedet, és úgy féljenek téged, ahogyan néped, Izráel, és tudják meg, hogy rólad neveztek el ezt a házat, amelyet építettem.” I Kir 8,41-43

„¹³Közel volt a zsidók páskaünnep, és Jézus felment Jeruzsálembe. ¹⁴A templomban találta a marhák, juhok és galambok árusait meg az ott ülő pénzváltókat. ¹⁵Kötélből korbácsot csinált, és kiúzta mindet a templomból a marhákkal és a juhokkal együtt. A pénzváltók pénzét kiszórta, az asztalokat felborította, ¹⁶a galambárosoknak pedig ezt mondta: Vigyétek ezeket innen, ne csináljatok piacteret az én Atyám házából!” Jn 2,13-16b

Drága Testvérek!

Az imént felolvasott igeszakasz Salamon templomszentelési imádságából egy részlet, illetve amikor Jézus kiúzi az árusokat a templomból és megtisztítja templomot. A kiírt Ige mellé szándékosan választottam ezt a történetet, hiszen látjuk a két „ellenpontot”, hogy milyen megható ünnep van Salamon idejében és mivé lett az Isten által rendelt épület. Milyen megható az ünnepség, Salamon hálaadó imája és milyen, amikor eltorzul, deformálódik az a szent hely, aminek eredetileg rendeltetett.

Amit láthatunk a templomszentelési ünnepen, hogy nagy az öröm. Nagy ünnep volt a zsidó emberek életében, hiszen a hosszú idő óta várt templom felépülhetett Kr. e. 962-955 között. Dávid, Salamon édesapja szerette volna már felépíteni, de Isten nem engedte neki, így utódjára, Salamonra várt ez a megbízatás. Ez az épület különös szerepet tölthetett be a zsidó emberek életében. Istennel való találkozás, a Vele való kapcsolat rendezésének a helyszíne. Az ünnepi időszakban zarándokhely volt a templom, hiszen

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam." (Luther)

Izrael életében az ünnepek különös jelentőséggel bírta és bírnak mind a mai napig. A zsidó embereknél nagy hangsúly volt az ünnepnek, hiszen az ünnepi időszakban minden zsidó családban visszaemlékeznek azokra az eseményekre, hogy Isten hogyan tartotta meg őket, hogyan segítette meg őket. Például egyik legnagyobb ünnepük az Egyiptom földjéről való kimenekülés ünnepe – amiről a jézusi történetünk szól. Arra emlékeznek, Isten hogyan vezette ki őket Egyiptom földjéről. Hogyan, milyen körülmények között adott szabadulást, hogy adott a szolgaságból új életet, új, örömteli, szabad életet. Az elnyomásból, a (rab)szolga életmódból hogyan adott szabad életet. Ezen az ünnepen minden családban erre emlékeztek vissza, adtak hálát Isten szabadító munkájáért, s generációról generációra erősítették ezt az ünnepet. Ez igazán ünnep volt. Nem egyszerű visszaemlékezés, nosztalgizálás, hanem a visszatekintésben hálaadás a szabadító Istennek. Az Ósz-ben 77-szer fordul elő ez a szó, melyben az Úr felszólítja az ő népét, emlékezz. Az ünnepekben mindig visszaemlékeznek, hálát adnak!

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam."(Luther)

Számtalanszor találhatunk utalásokat az Úrtól, hogy biztatja, bátorítja népét, „**Így emlékezz életed minden napján arra a napra, amelyen kijöttél Egyiptomból! [...]** ¹²**És emlékezz arra, hogy szolga voltál Egyiptomban, azért tartsd meg, és teljesítsd ezeket a rendelkezéseket!** ” V. Móz 16, 3.12 vagy „¹⁸**Ne félj tőlük, hanem emlékezz vissza arra, hogy mit tett Istened, az ÚR a fáraóval és egész Egyiptommal...**” V Móz 7,18 vagy „⁹**Emlékezzetek az ősrégi dolgokra, mert én vagyok az Isten, nincs más, Isten vagyok, nincs hozzám hasonló!** ” Ézs 46,9.

Erre a szabadulásra örömmel emlékeztek vissza, adtak hálát érte Istennek, hiszen ebben is megmutatkozott, hogy nem feledkezett meg népéről az Úr. Ebben az ünnepben ez a visszatekintés, ez a hálaadás jelent meg családról családra, apáról fiúra. Ebben az időszakban a zsidó családokban a páskavacsorát készítették elő, illetve a páskavacsorát a szokott (ünnepi) étkezés módján fogyasztották el: az alacsony asztal köré helyezett heverőkre telepedve, úgy, hogy a bal könyökükre támaszkodtak. Ez a külső forma is azt

fejezte ki, hogy nem szolgák, hanem szabadok, mert a szolgák esznek állva. A bárányt gránátalmafa nyársra húzva egészben sütötték meg. Előkészítettek továbbá egy csésze sós vizet, keserű füvet, kharósetet, négy pohár bort. A sós víz a rabszolgaság könnyeire és a Vörös-tenger sós vizére emlékeztetett. A keserű füvek a rabszolgaság nyomorúságaira, valamint az izsópra emlékeztettek, amivel megkenték az ajtófélfákat és a szemöldökfát. A kharóset almából, datolyából, gránátalmából és dióból készült pástétomszerű készítmény volt, s a vályog anyagára emlékeztetett, amit Egyiptomban kellett csinálniuk. A bor a mózesi rendelkezésekben nem szerepel. Az örömet fejezte ki. A családfő hálaimát mond. Imádkozik Illés eljövételéért, aki meghirdeti a Messiás eljövételét. Majd a családfő áldást mond. Eléneklük a nagy - hallélt: a 136. zsoltárt. Ennek a szép, családias ünnepi misztikumnak a lényege a visszatekintés és hálaadás.

Azonban történetünk, s ebben a szinoptikus evangéliumok is beszámolnak, teljesen más képet mutatnak. Több tízezer, százezer

ember ment ebben az időszakban Jeruzsálembe, a templomba áldozatot bemutatni. Az áldozatok miatt sok állatra volt szükség egy-egy nagy ünnepen. Megvolt az arra kijelölt hely, ahol árulni lehetett őket: a templomon kívül. Az üzlet azonban jól ment, és némi összegért megengedték a templom felelősei, hogy a pogányok udvarán is lehessen kereskedni. A kereskedés közvetlen kapcsolatban állt a templomi áldozatbemutatással. Nem melleleg azt is el kell mondani, hogy az ott folytatott adásvételt engedélyhez kötötték, amelyből a főpapi család nagy hasznot húzott.

Salamon hálaadó imája, a templomszentelési ünnepen résztvevő tömeg és a hasznot árusok tömeg között hatalmas a kontraszt.

Az áldozati állatokra és a templomadó kifizetéséhez szükséges pénz beváltására is szükség volt, azonban mindebből Jézus korára már üzérkedés lett. *A templom az üzérkedés szelleméről árulkodott a missziói lelkület helyett. A templom képe Izráel lelki minőségét híven tükrözi. A népek fiai számára nem maradt hely Izráel templomában.*

A pogányok udvara arra szolgált, hogy ha eljött egy Istent kereső, nem zsidó zarándok – amiről ez az imádság is elhangzott Salamon ajkáról, az hallhassa ott Isten igéjét, és csendben imádkozhasson és elmélkedhessen. Ez volt Izrael missziójának egyik formája, amivel Isten bízta meg népét. Ezt tette lehetetlenné, hogy az anyagi haszon fejében ide is beengedték az üzletelést.

Ebből azonban lehet látni, hogy ez a fajta gyakorlat már nem az Isten által rendelt missziói célt szolgálta, hanem valami teljesen másról szólt. Jézus ez ellen lép fel szavakban és tettekben egyaránt, hiszen a salamoni imádság, az a lelkület, ami ott, akkor megjelent, az nem tükrözi a jézusi kor lelkületét. Zakariás próféta könyvében arról olvashatunk: „**Attól a naptól fogva nem lesz többé kereskedő a Seregek URának házában.**” Zak 14, 21

Jézus az ellen lép fel, hogy valami nincsen a helyén, aminek a helyén kellene lennie, amit imádságba foglalt Salamon. Ezzel a tettevel János evangéliumának szerkezetével az író azt szeretné érzékelteni, hogy mindenekelőtt Isten rendjének a helyreállítása a

fontos. Mert valami nincsen a helyén. Jézus ezen kemény, drasztikus fellépése egy figyelemfelkeltés is egyben, hogy Ő azért jött, hogy helyreállítsa az igaz istentiszteletet. Azt az igaz istentiszteletet, amit már Sámuel is megmondott: „**22 Akkor ezt mondta Sámuel: Talán ugyanúgy tetszik az ÚRnak az égő- és a véresáldozat, mint az engedelmesség az ÚR szava iránt? Bizony, többet ér az engedelmesség az áldozatnál, és a szófogadás a kosok kövérjénél!**” I Sám 15,22 vagy ahogyan Pál fogalmaz: „**1Az Isten irgalmára kérek tehát titeket, testvéreim, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek; 2és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.**” Róm 12,1-2

Jézus ezt a rendet kívánja helyretenni az ember életében. Ő ezért jött. A rendetlen, a nem a célnak, a teremtés céljának megfelelő, elrontott életünket szeretné újra helyreállítani.

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgálója nem volnék!” Gal 1,10
"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam." (Luther)

Lehet azt mondani, hogy Jézust elragadta a hév, de nem a mentő, féltő szeretet az, ami inkább megmutatkozik? Az a mentő, féltő szeretet, amellyel ki szeretne mozdítani abból a lelkiileg halott állapotból, abból a megelégedett, vallásos, rituális szertartásokkal, a hagyományok feltétel nélküli tiszteletével teli életünket. Mert hát erről van szó. Azt hisszük, sokszor még szószékről is elhangzik, hogy a hagyományok, a tradíciók elengedhetetlenek, az ad újulást, az fogja megerősíteni a gyülekezetünket, visszamenni a tradíció medrében, majd az ad ébredést, teli van az életünk külsőségekkel, sokszor az ember élete nem más, mint egy zsibvásár, külsőleg úgy látszik, mintha élet lenne benne, de Jézus fellépésének indoka éppen azt üzeni, nem ez az igazi élet. Nem áldozunk fel anyagi előnyökért lelki értékeket? Ahogy akkor, Jézus idejében, úgy most is nem az tapasztalható, hogy döntéseinket az anyagi és nem a lelki értékek határozzák meg, mozgatják? Vajon a mi életünkben helyén van az igaz istentisztelet? Nem arról van szó, hogy életünket jobban oda kellene bízni, komolyan kellene

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgálója nem volnék!” Gal 1,10
"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam."(Luther)

venni az Isten által mondottakat, a Jézus által tett dolgokat, a magunk életére kellene vonatkoztatni, hogy rend legyen az életünkben? Mert Salamon imádsága arról szól, hogy milyen az, amikor helyén vannak a dolgok, és Jézus ezen fellépése arra akar bennünket figyelmeztetni, milyen az, amikor helyére kell tenni a dolgokat. Mert ma még van erre lehetőség, hogy a külsőségekkel teli életünk a helyére kerüljön. Aki Őt befogadja, annak megadatik az a nagy kiváltság, hogy újra Isten gyermekévé lehet. Aki azt a templomot, amely a Szentlélek temploma, azt egyedüli, teljes kizárólagossággal Jézusnak tartja fenn, annak az életében helyére kerül az engedelmesség, az igaz istentisztelet, helyére kerül az egész élete.

Ámen!